

THEMA-DAG

WAARIN

ISLAM EN CHRISTENDOM

VERSCHILLEN

Hans Stolp

oktober 2018

Islam en christendom

Religies zijn impulsen vanuit de geestelijke wereld, bedoeld om de mens een stap verder te helpen op zijn weg van geestelijke groei en ontwikkeling. Elke impuls paste precies bij de cultuur, de tijd en de ontwikkelingsfase waarin de mens verkeerde.

Het jodendom bracht de mens de impuls van het ik. Dat was een krachtige en uiterst werkzame impuls: de mens maakte zich los van de groepsziel en leerde 'ik' zeggen. Zo werd hij gaandeweg een individu en sprak hij niet langer over een 'wij' maar een 'ik'.

Het was deze impuls – die ooit begon bij Abraham – die ons uiteindelijk zou maken tot de moderne mens die wij nu zijn: zelfbewust en overtuigd van eigen kracht, een mens met een ego en met denkkraft.

Een nieuwe stap was echter nodig, omdat de mens al doende steeds egoïstischer dreigde te worden en met zijn louter rationele denken de verbinding met de geestelijke wereld verloor en eenzijdig aards werd.

Daarom kwam eeuwen geleden al de Christus naar de aarde om zich te belichamen in de mens Jezus en met zijn offerdood aan het kruis de mens een groot geschenk te geven: dat van de Christusimpuls dat ons de mogelijkheid schonk om in later eeuwen de kracht van ons geweten en ons wéten te ontwikkelen.

Nu is de tijd aangebroken om ons die impuls van Christus bewust te maken en die in onszelf te activeren. Daarvoor is zelfinzicht nodig, het werken aan onszelf, onze angsten en al die andere zwakheden in ons.

Maar in de Arabische wereld leefde rond het jaar 600 Mohammed: hij zag dat zijn volk nog leefde in de groeps-sfeer en nog de stap van 'wij' naar 'ik' moest zetten. Hij schonk zijn volk daarom de Koran: het boek dat zijn volk moest inspireren tot dezelfde ontwikkeling die Abraham eens het joodse volk had geschonken.

Nog altijd is die ontwikkeling gaande. Maar ook de moslims komen nu voor de opgave te staan om vanuit het ego de stap te zetten naar de geest, ofwel ons hogere zelf. Vele ontwikkelingen in de Arabische wereld hebben met deze overgang te maken. Wie dat begrijpt, zal met geduld, liefde en respect zijn moslimzusters en broeders bij die allesbeslissende strijd bijstaan.

Motto:

Leer bij alle heilige teksten te kijken naar de verborgen binnenkant, en realiseer je dat *‘deze binnenkant op zijn beurt ook weer een binnenste heeft, tot aan zeven diepere betekenissen toe’*

Uitspraak van Mohammed (volgens de Hadith)

De Bijbelteksten hebben een diepere, geestelijke betekenis die uitgaat boven de oppervlakkige, letterlijke betekenis. Hoe meer een mens zich ontwikkelt, hoe meer hij toegroeit naar die geestelijke uitleg.

Uitspraak van kerkvader Origenes

1. Inleiding

Het gaat op deze Thema-dag over **een moeilijk thema**, waar de meeste mensen maar het liefst met een boog omheen lopen. Maar wegllopen voor moeilijkheden heeft ons nog nooit verder geholpen. Nu dus ook niet. Bezinning en gesprek zijn de twee enige mogelijkheden om tot een zekere ontspanning in de relatie tussen beide godsdiensten te komen.

Bij een dergelijk gesprek, maar ook bij die bezinning, gaat het om het hart van mensen: ons geloof leeft immers in ons hart en wordt daar behoed. Daarom is wederzijds respect een onmisbare voorwaarde voor een gesprek. Overigens is zo'n bezinning ook daarom niet gemakkelijk, omdat er vele soorten islam zijn, net zoals er in de wereld van het christendom vele soorten christenen zijn.

Met nadruk wil ik hier stellen dat ik onder de term 'christenen' alle mensen versta die door hun geboorte en opvoeding door de westerse cultuur worden bepaald: onze westerse cultuur is immers regelrecht voortgekomen uit het christendom. Dus ook mensen die niet met een kerk verbonden zijn, worden in hun levenswijze en hun denken sterk door het christendom

bepaald en zou je in die zin een christen kunnen noemen.

We zien in Nederland op dit moment twee uitgesproken reacties op de islam. Allereerst van mensen zoals Geert Wilders die in de islam een bedreiging zien van westerse waarden en de westerse cultuur en die dat op alle mogelijke manieren kenbaar maken, soms ook op een beledigende manier. Dat laatste is jammer, want daardoor zijn velen niet bereid open na te denken over de vraag die Wilders ons voorlegt.

Anderzijds zijn er mensen zoals Alexander Pechtold van D66 die niet alleen de verschillen tussen islam en christendom zoveel mogelijk onder tafel proberen te schuiven, maar die ook het toenemende geweld lijken te bagatelliseren. Dat zoiets niet verstandig is, maakt de volgende (incomplete) lijst van aanslagen die door de islam geïnspireerd werden, duidelijk:

2004: Madrid	191 doden
2005: Metro in Londen:	52 doden
2012: Toulouse:	4 doden
2014: Bulgarije:	7 doden
2014: Brussel:	4 doden
2015: Parijs (Charlie Hebdo):	12 doden
2015: Parijs (Bataclan):	130 doden
2016: Brussel:	31 doden
2016: Nice:	85 doden
2016: Berlijn	12 doden
2017: Manchester:	22 doden
2017: Istanboel	39 doden

Wie deze lijst tot zich laat doordringen, beseft dat het de hoogste tijd wordt dieper na te denken over de achtergronden van dit nog steeds toenemende geweld.

Opvallend is dat in Indonesië in vijftig jaar tijd (van 1960 – 2010) 10 miljoen moslims christen zijn geworden.

Bovendien weten we dat na de aanslag op de Twin Towers in New York 400.000 moslims overgingen naar het christendom.

En dat, terwijl velen van hen bedreigd worden met geweld en sommigen zelfs door een fatwa getroffen werden. Veelzeggend is daarnaast dat het aantal aanslagen op moskeeën de laatste tijd drastisch is toegenomen, net als het verbale geweld tegen moslims. Dit alles toont aan dat het de hoogste tijd wordt voor echte, open en respectvolle gesprekken!

2. De verschillen: een eerste aanzet

De verschillende religies zijn niet gelijk aan elkaar, zoals sommigen ten onrechte menen. Sommige mensen zeggen wel: Ach, het gaat in alle religies eigenlijk om hetzelfde. Maar dat is niet waar, want elke religie moet in de tijd van zijn ontstaan die bijzondere en specifieke impuls aan de menselijke ontwikkeling geven die op dat moment nodig is – en in elke tijd is dat weer een andere impuls.

We ontdekken in onze tijd steeds duidelijker hoe verdeeld elke religie eigenlijk is. Zo kennen we in de sfeer van het christendom katholieken, protestanten, anglicanen, baptisten enzovoort. En in de wereld van de islam kennen we soennieten, sjiieten, alevieten, soefi's enzovoort. Bovendien bestaat er in de islam geen centraal gezag; zo is de Marokkaanse islam heel anders dan de Saoedi-Arabische islam.

Een belangrijk geschilpunt is dit: moslims zijn gewend te luisteren naar autoriteiten, en dus naar wat hen van bovenaf gezegd en opgelegd wordt. Nabeel Qureshi (een moslim die tot het christendom overging) vertelt: *Mensen uit oosters-islamitische culturen vergaren hun waarheden via een structuur van gezag – en niet door zelf te redeneren. En: De islamitische leiders hebben het kritische denkwerk al verricht en de leiders weten het ook het beste.* Gehoorzaamheid speelt in de islam dus een belangrijke rol, terwijl in het christendom het geweten voorop staat.

Islam en christendom hebben zo op het oog veel gemeen: *het monotheïsme, de engelen, inzicht in hemel en hel, het verschil tussen goed en kwaad, het idee van een laatste oordeel, en een heilig boek: in de islam de Koran en in het christendom de Bijbel.*

Maar wat dit laatste betreft: de moslims zien de Koran als een onfeilbaar en absoluut Woord van God, terwijl ze de Bijbel zien als een boek vol mensenwoorden. De Koran is ongeschapen en bestond altijd al in de hemel. Deze hemelse Koran, ook wel de Oerkoran genoemd, is neergedaald naar de sfeer waar de aartsengel Gabriël leeft, die deze Koran vervolgens aan Mohammed heeft meegedeeld. Christenen daarentegen zien de Bijbel, en niet de Koran, als het onfeilbare Woord van God. Het grootste verschil vinden we in de visie op Jezus en Mohammed. Christenen zien in Jezus Christus een goddelijk Wezen, dat God en mens beide is. Het esoterische of spirituele christendom vertelt dat de kosmische, goddelijke Christus zich bij de Doop in de Jordaan belichaamd heeft in de mens Jezus. Zo werd Jezus Christus een goddelijk Wezen. De moslims daarentegen zien Jezus als een profeet en als niet meer dan dat. Ze zien het zelfs als een godslastering om Jezus te beschouwen als een God. Ook Mohammed zien ze als een profeet (en niet als een goddelijk Wezen), maar dan wel als de grootste der profeten, ofwel het Zegel der Profeten. Nu is het ook begrijpelijk waarom Mohammed de Drie-eenheid afwijst: noch Jezus, noch de Heilige Geest zijn volgens hem een goddelijk Wezen. Later zullen we zien hoe beslissend dit verschil is en hoe dat tot op de dag van vandaag doorwerkt in de levenshouding van christenen en islamieten. Een ander verschilpunt is het inzicht in goed en kwaad. Volgens de moslims wordt het inzicht in goed en kwaad bepaald door de Koran, de Hadith (overlevering) en door de geestelijke leiders (imams). Christenen zeggen daarentegen dat het inzicht in goed en kwaad ten diepste bepaald wordt door hun geweten. Ofwel: volgens moslims komt dit inzicht van buitenaf, volgens christenen van binnenuit. (Overigens: het christendom deed er eeuwen over voor het tot dit inzicht kwamen, en heel wat christenen begrijpen het nog steeds niet. Geeft dus ook de moslims de tijd om stap voor stap naar dit hogere inzicht toe te groeien.)

3. De voorwaarden voor een zinvol gesprek

De belangrijkste voorwaarden voor een gesprek zijn:

1. Wederzijds respect
2. **Bereidheid tot zelfkritiek** (anders komen we alleen tot een uitwisseling van standpunten.)
3. **Bewogenheid om elkaars weg**
4. **Je inleven in het hart van de ander**
5. **Open ook zelf je hart en laat je raken.**

Om tot deze openheid en bewogenheid te komen, kan het zinvol zijn het boekje van **El Bachiri** te lezen, een Marokkaanse Belg uit Molenbeek bij Brussel. Zijn vrouw kwam om bij een terroristische aanslag in Brussel, zodat hij achterbleef met drie jonge kinderen (van 10, 8, en 3 jaar). In zijn boekje **Een Jihad van liefde** stelt hij de vraag hoe hij hiermee moet omgaan. Hij zegt o.a.:

Als de moordenaar denkt dat dit geweld door God wordt gezien als rechtvaardig, dan hebben hij en ik niet dezelfde religie. Het is overigens voor een moslim wel een vergaande uitspraak om te zeggen dat hij en zijn broeder niet dezelfde religie hebben! Ook schrijft hij: In de beproeving die ik moet doorstaan voel ik me meer 'jihadist' dan de grootste strijder. Ik ben een jihadist van de liefde. Vraag me niet te haten, nog liever zou ik sterven! Hij ziet dus de jihad niet als een uiterlijke strijd (met ongelovigen), maar als een innerlijke strijd (met de driften en emoties in jezelf). Over zijn broeders die vergelding willen en de dood van zijn vrouw willen wreken, zegt hij: Ze zijn kwaad, ze willen wraak. Ik zeg: Als je iemand doodt of met geweld reageert, dan maak je dezelfde fout als hij (= de moordenaar). Dan verlaag je je tot zijn niveau. Jullie zijn beter dan dat.

Over de manier waarop hij met zijn jonge kinderen praat over de dood van zijn vrouw, vertelt hij: *Ik heb de kinderen gezegd dat mama in de hemel is, dat slechte mensen een bom in de metro hadden gelegd, dat God haar wilde beschermen en haar daarom had meegenomen naar de hemel.*

Het verhaal van El Bachiri maakt duidelijk dat ook vele moslims lijden onder het terrorisme.

4. Drie religies, één stamvader

Er zijn drie monotheïstische religies: jodendom, christendom en islam. Ze hebben alle drie een heilig boek: Thora (of Tenach), Bijbel en Koran. De Koran werd aan Mohammed geschonken in **De Nacht van de Beslissing**, of **Al-Kadr**. In die nacht ontving Gabriël de Oerkoran en gaf die door aan Mohammed. Deze heilige nacht wordt elk jaar herdacht in de 27^e nacht van de Ramadan, de vastenmaand.

In wezen neemt de Koran dezelfde plaats in als Jezus in het christendom: De Koran daalde neer in Al-Kadr, Jezus in de Kerstnacht. En zoals Jezus vereerd wordt als een goddelijk Wezen dat ons redding brengt, zo wordt de Koran (in de islam) vereerd als een goddelijk, ongeschapen wezen. Het christendom is daarom in wezen ook geen religie van het boek (al heeft het wel een heilig boek), maar is de religie die vertelt over de komst van de kosmische Christus naar de aarde.

Alle drie vinden deze religies hun oorsprong in Abraham die in de Koran Ibrahim genoemd wordt. Dat is wel bijzonder: dat ze alle drie op dezelfde mens teruggaan. Die mens, Abraham, moet wel een heel bijzondere man zijn. Wie was hij dan wel?

Hij is om drie redenen heel bijzonder:

1. Hij leefde omstreeks 2000 v. Chr. In die tijd was het Kali Yuga of IJzeren Tijdperk op gang gekomen (dat tijdperk duurde van 3000 v. Chr. tot 1899 na Chr.) In dat tijdperk zou de mens haar helderziende verbinding met de geestelijke wereld stap voor stap verliezen. Dat had een bijzondere bedoeling: de mens moest de aarde als zijn thuis gaan zien en zou zijn eigen denken moeten gaan ontwikkelen – en dat kon alleen als hij niet langer helderziende leiding kreeg vanuit de geestelijke wereld. Abraham is de mens in wie in die tijd (2000 v. Chr.) de oude helderziendheid het minst aanwezig was en die als eerste een stap mocht zetten naar een denken dat aan de hersens gebonden is. Daarom wordt hij ook wel de *Vader van de Rekenkunde* genoemd: hij is immers de eerste

mens die in staat is (een beetje) logisch te denken.

In onze tijd, waarin we meer dan ooit individu geworden zijn en op eigen benen hebben leren staan en ook nog eens ons denkvermogen tot grote hoogte ontwikkeld hebben, danken we deze ontwikkeling aan de beslissende stappen die Abraham in zijn tijd zette!

2. De Bijbel vertelt over hem (in Genesis 12): *De Heer zei tot Abraham: Ga uit uw land en uit uw maagschap, en uit uws vaders huis naar het land dat Ik u wijzen zal.* Dat was een ongehoorde opdracht, want de mens was in die tijd nog een groepsziel en kon op zijn eentje, los van zijn familie, stam en volk, niet overleven. Toch moest Abraham deze moeilijke weg gaan, omdat hij als eerste een stap mocht zetten op de weg die de mens van groepsziel tot individu zou maken. Ook de Koran beschrijft deze beslissende stap in de ontwikkeling van de mensheid: *Jullie hebben toch een goed voorbeeld in Ibrahim en hen die met hem waren, toen zij tot hun volk zeiden: Wij hebben niets te maken met jullie!*
3. Abraham begint zichzelf nu als een 'ik' te zien, en niet langer als een 'wij'. Zolang hij nog lid van een groepsziel was, zag hij zichzelf als een 'wij'. Maar toen hij een eerste stap zette op de weg die hem tot individu zou maken, begon hij zichzelf als een 'ik' te zien. Maar deze ontwikkeling had grote gevolgen: zolang hij zichzelf als een 'wij' zag, zag hij immers ook God als een 'wij'- en dus ging hij uit van het polytheïsme. Maar toen hij zichzelf als een 'ik' begon te zien, begon hij ook God als een 'Ik' te zien, en zette daarmee de stap naar het monotheïsme. Wij kunnen God immers slechts zien naar de mate van ons bewustzijn! Dat betekent dat Abraham de mens was die de stap zette van het polytheïsme naar het monotheïsme. Daarom zijn alle drie de religies die van hem uitgaan, monotheïstische religies.

Deze drie ontwikkelingen zijn zo beslissend voor de menselijke ontwikkeling dat Abraham daarom de grondlegger van drie religies kon worden!

4. Het monotheïsme van Abraham wordt tot een Drie-eenheid

In het Bijbelboek Genesis (18) staat een wonderlijk verhaal: Abraham krijgt bezoek van drie geheimzinnige bezoekers die meestal als engelen gezien worden. Dit bezoek werd vaak op iconen uitgebeeld. De inleidende zin van dit verhaal in Genesis is opvallend: *En Abraham ... zag, en zie, drie mannen stonden bij hem. En toen hij hen zag ...* Tot drie keer toe wordt hier het woord zien genoemd: zo'n opvallende herhaling is een oude, geheime manier om aan te duiden dat het hier niet om een gewoon zien gaat, maar om een helderziend waarnemen. Abraham neemt de drie bezoekers dus helderziend waar. Vervolgens zegt Abraham: *Mijn heer, indien ik uw genegenheid heb gewonnen ...* Ook dat is opvallend: er waren toch drie mannen? Waarom staat er nu dan ineens een enkelvoud: mijn Heer, alsof er slechts één bezoeker is? Frieling zegt dat de schrijver van Genesis heus wel heeft gezien dat deze constructie (taal)technisch niet klopte, maar dat hij deze op grond van een hogere inspiratie toch heeft laten staan! De schrijver van Genesis wilde een bijzonder, esoterisch geheim tot uitdrukking brengen: het geheim van de Drievuldigheid.

De kerkvaders en theologen uit vroegere eeuwen hebben in dit verhaal dan ook altijd een voorafbeelding of uitdrukking van de Drie-eenheid of Drievuldigheid gezien. Dat betekent dit: Abraham zette eerst de stap naar het monotheïsme – maar nu, in ditzelfde leven, mag hij al een volgende stap in het menselijk bewustzijn aankondigen: dat het monotheïsme in wezen een Drie-eenheid is. Dit begrip, de Drie-eenheid, werd in het verleden door de theologen en kerkvaders altijd als zo essentieel gezien dat het (ook al werd het meestal niet begrepen) nooit opgegeven mocht worden. Maar wat behelst dit begrip dan wel? Het dogma zegt dat er één God is, maar drie personen. Nu betekent het woord 'persona' in het latijn *masker*. En dat laat precies zien wat de Drie-eenheid behelst: er is één God die zich tot drie keer toe achter een ander masker laat kennen (of: aan de mens vertoont). De mens klimt immers voortdurend op

naar een hoger bewustzijn en krijgt daardoor steeds weer een ander beeld van God. Niet God verandert, de mens klimt op naar een hoger bewustzijn. Maar welke drie maskers of drie opeenvolgende stadia van een hoger bewustzijn zijn dat dan wel?

1. In de tijd van Mozes (omstreeks 1200 v. Chr.) ontving het Joodse volk de Tien Geboden. Nu de mens in die tijd - door de belangrijke stap die Abraham eeuwen eerder had gezet - langzamerhand de band met de groepsziel verloor, moest hij op een andere manier leiding krijgen (die in plaats van de groepsziel zou komen). Die leiding kreeg hij van God de Vader die de mens zijn wetten schonk. De eerste fase is dus die van God de Vader die de mens via zijn wetten en via geestelijken (priesters) leidinggeeft.

2. De tweede fase brak aan bij de komst van de kosmische Christus naar de aarde en zijn incarnatie in de mens Jezus. Hij bracht ons zowel de impuls van ons geweten, als de impuls van de vrijheid; deze Christisimpuls zou in onze ziel geleidelijk uitgroeien tot ons hoger zelf, ons hogere Ik of de Geest. De tweede fase is dus die van God de Zoon. Christus ziet ons als zijn zuster of broeder, en kondigt daarmee aan dat de verhouding met God veranderd is: wij zijn zijn medewerk/st/ers, wij mogen met Hem samenwerken, in plaats dat wij alleen maar aan Hem gehoorzamen moeten.

3. De derde fase is die van de Geest: God woont nu niet langer als onze broeder naast ons, maar woont in onze ziel en in ons hart. Daar ontwikkelt hij zich tot de geest in ons, en daarmee zowel tot ons geweten, als tot ons wéten; deze beiden zullen ons voortaan leiding geven in plaats van de wetten. Deze fase is in onze tijd bezig aan te breken en zal in de toekomst steeds duidelijker zichtbaar worden. Het is in deze fase dat het inzicht in karma en reïncarnatie zal opkomen: wij zijn immers zelf verantwoordelijk voor onze daden, en kunnen die verantwoordelijkheid niet (langer) afschuiven op God.

De Drie-eenheid laat ons dus een (ontwikkelings)weg zien, waarop de mens een steeds hoger bewustzijn zal verwerven en al doende een steeds hoger Godsbewustzijn zal ontvangen.

5. Allah heeft geen zoon

Mohammed heeft in de Koran keer op keer de Drie-eenheid afgewezen. Een paar voorbeelden daarvan zijn deze:

- In de *Shahada*, de geloofsbelijdenis, staan de belangrijke woorden die iedere moslim in zijn hart meedraagt en meerdere keren per dag reciteert: *Er is geen God dan Allah, en Mohammed is zijn profeet*. Deze woorden vormen de basis van de islam. Ze maken duidelijk dat er maar één god is: Allah, en dat er geen andere goden naast hem bestaan. Ofwel: deze geloofsbelijdenis leert het strikte monotheïsme. Ook Mohammed, de bringer van de boodschap, is geen god, maar een profeet, zij het de laatste en grootste van allen.

De woorden van de *Shahada* zijn de eerste die een pasgeboren baby in het oor gefluisterd worden. Het zijn ook de laatste woorden die een stervende islamiet reciteert (als hij daartoe nog de gelegenheid en de kracht heeft).

- In Soera 19:91 staat: *En zij zeggen: De Erbarmer heeft zich een zoon genomen – gij zijt waarlijk tot een heilloos ding gekomen*. Deze woorden slaan op de christelijke opvatting dat Jezus Christus de Zoon van God is. Omdat Allah geen zoon heeft, is Hij ook geen vader. Vandaar dat Allah in de islam geen vader wordt genoemd, maar dat christenen wel spreken over God de Vader.
- En in Soera 112 staat: *Zeg: Hij, Allah, is één. Allah, de eeuwige. Niet heeft Hij verwekt, noch is Hij verwekt*. Omdat Allah niet verwekt heeft, heeft Hij ook geen zoon, en is Hij dus ook geen Vader.

Waarom wijst Mohammed de Drie-eenheid af? Hij voelde zich nauw verbonden met Abraham en diens stap naar het monotheïsme, en dus met de stap van de groepsziel naar de ontwikkeling tot individu. De Arabische stammen, waartoe hij behoorde, leefden grotendeels nog in de sfeer van de groepsziel. Daarom beseftte Mohammed hoe belangrijk de stap van Abraham was – ook voor de Arabische stammen en volken.

Bovendien kreeg hij in zijn tijd (omstreeks 600 na Chr.) de indruk dat de christenen zelf ook geen raad wisten met de Drie-eenheid: ze noemden zowel God, als Jezus, als moeder Maria, een goddelijk Wezen - en dat zag Mohammed als een verraad van het grote geschenk van het monotheïsme.

De gevolgen van deze afwijzing zijn ingrijpend:

1. Het leidt tot een zeker **fatalisme** in de islam (Allah beslist alles).
2. Het leidt tot het gevoel van **predestinatie**: alles is van tevoren al vastgelegd door Allah.
3. **De nadruk ligt in de islam meer op de gehoorzaamheid aan Allah dan op de liefde voor Allah.** Overigens: er zijn wel een paar teksten die iets zeggen over de liefde van Allah. Zo wordt er (in Soera 5:54) gesproken over mensen *die Hij (Allah) bemint en die Hem beminnen*. En in Soera 3:31 wordt gezegd: *Als jullie God liefhebben, volg Mij dan en God zal jullie liefhebben*. Het zijn teksten die een goed uitgangspunt vormen voor een gesprek over de liefde van/voor God.
4. Er is in de islam **geen sprake van een ontwikkeling naar een hoger Zelf** of naar de innerlijke Christus (dat wil zeggen: naar de geest).
5. **Het christendom begon als een religie, maar ontwikkelt zich** (zegt Rudolf Steiner) **geleidelijk tot een levensbeschouwing**. Die ontwikkeling is in het christendom volop gaande, maar gaat aan de islam voorbij.

6. Ismaël en Izaäk

Abraham had twee zoons: Ismaël en Izaäk. Ismaël was de stamvader van Mohammed en dus van de islam. Izaäk was de stamvader van het jodendom en het christendom.

De geboorte en het leven van Izaäk zijn met wonderen verweven. Toen Abraham 75 jaar oud was (zo vertelt de Bijbel), werd hij door God geroepen zijn ouderlijk huis en zijn vaderland te verlaten. Daarbij deed God hem twee beloftes: allereerst zegt Hij dat Hij Abraham tot een groot volk zal maken. En de tweede belofte luidt dat met Abraham alle

geslachten van het aardrijk gezegend zullen worden. Sara blijft lang onvruchtbaar – en dus blijft de vervulling van de belofte van een groot volk uit. Daarom bedenkt Sara een list: zij geeft in haar plaats haar slavin Hagar aan Abraham en deze verwekt bij Hagar een kind: Ismaël. Opvallend is het feit dat God aan Hagar een belofte geeft: dat hij Ismaël tot een groot volk zal maken. Dat is ook gebeurd: Ismaël werd de stamvader van vele Arabische stammen en volken. Maar God geeft hem niet de belofte die Hij Abraham gaf: dat met Ismaël alle geslachten van het aardrijk gezegend zullen worden. Dat is veelzeggend: de zegen voor de mensheid loopt niet via Ismaël, maar via Izaäk. Opvallend in dit verhaal is het ongeduld van Abraham en Sara: als God zijn belofte kennelijk niet vervult, zorgen ze zelf voor een oplossing. Door dit te vroege ingrijpen (ofwel door het element van voortijdigheid) kon Ismaël ook niet het geschenk van Abraham meekrijgen dat het monotheïsme tot Drie-eenheid wordt: dat geschenk ontving Abraham immers pas (veel) later. Maar juist daardoor kon Ismaël (net zomin als zijn nakomelingen) ook geen inzicht krijgen in het mysterie van de Christus: zijn nakomelingen bleven staan bij het inzicht dat er maar één God is: Allah. Dit alles leidt tot een zekere stilstand in de wereld van de islam: het element van ontwikkeling en voortgaande geestelijke groei ontbreekt. Maar, zegt Frieling, vergeet niet dat ook de islam door de goddelijke voorzienigheid betrokken is bij de ontvouwing van het goddelijke heilsplan.

In de Koran wordt over Ismaël verteld dat hij samen met zijn moeder Hagar naar de Arabische woestijn wordt gestuurd (het huidige Saoedi-Arabië). Op een zeker moment raakt Hagar daar, in de woestijn, in paniek: ze is bang dat haar zoon van dorst zal sterven. Ze rent heen en weer, op zoek naar water. Maar dan gebeurt er een wonder: op de plaats waar de kleine Ismaël met zijn voetjes in het zand wrijft, ontspringt een bron. De bron heet Zamzam; hij ligt onder de grote moskee van Mekka, vlakbij de Kaäba. Het heen en weer rennen van Hagar is nu nog steeds een verplicht ritueel bij de hadj (bedevaart). Ismaël groeide op in Mekka. Later bouwde hij samen met vader

Abraham de Kaäba weer op: die was door Adam gebouwd, maar werd bij de zondvloed verwoest. Na de dood van Abraham werd, zegt Mohammed, het profeetschap aan Ismaïl overgedragen.

In de Bijbel wordt verteld dat na de dood van Abraham zijn beide zoons hem begraven: *En zijn zonen Izaäk en Ismaël begroeven hem in de spelonk van Machpala, dat tegenover Mamré gelegen is.* Mamré is de plek waar Abraham inzicht kreeg in het mysterie van de Drie-eenheid. Dat deze naam nu, op dit bijzondere moment, opnieuw genoemd wordt, wil duidelijk maken dat eens de tijd zal aanbreken dat de nakomelingen van Ismaïl en Izaäk hun tegenstellingen zullen overwinnen en gezamenlijk het geheim van Mamré (ofwel het geheim van de Drie-eenheid) zullen aanvaarden als hun erfenis.

7. Het offer van Izaäk

In de Bijbel (in Genesis) wordt verteld dat God tegen Abraham zei: *Neem Izaäk, uw enige zoon die gij liefhebt ... en offer hem.* Dat is een onvoorstelbaar verzoek: Abraham en Sara hebben zolang op zijn geboorte gewacht en nu hij er eindelijk is, vraagt God hem weer terug. Als Abraham is uiteindelijk toch bereid zijn zoon te offeren. Maar als hij hem op het altaar heeft neergelegd, komt een engel op het laatste moment tussenbeide. Dan zegt God: *Nu weet ik dat gij godvrezend zijt en Mij uw enige zoon niet onthouden hebt.*

In plaats van zijn zoon offert Abraham vervolgens een ram die zich vlakbij de offerplaats met zijn horens verward heeft in het struikgewas. In het christendom wordt het offer van Izaäk gezien als een verwijzing naar het offer dat Jezus Christus later zal brengen: men zag in dit zo bijzondere verhaal een voorafbeelding van, of een verwijzing naar het lijden, sterven en de opstanding van Jezus Christus. Het offer van Izaäk vond immers op dezelfde plek plaats (op de berg Moria) waar eeuwen later Jezus Christus aan het kruis stierf.

Ook in de Koran vinden we verwijzingen naar het offer van

Ibrahim. In Soera 37:102 wordt verteld: *Toen de zoon (van Ibrahim) wat ouder was, had Ibrahim een droom: Zoonlief, ik heb in een droom gezien dat ik je moet offeren. Wat denk je ervan? Deze antwoordde: 'O, mijn vader, doe wat u bevolen is; gij zult mij, zo Allah wil, onder de duldenden vinden.*

De naam van de zoon die geofferd wordt, wordt in de Koran niet genoemd. *Toch kan men uit de context, schrijft Reesink, opmaken dat Izaäk is bedoeld. Zo heeft ook de eerste generatie moslims deze tekst begrepen. Later heeft de islamitische traditie echter de zoon die geofferd werd, geïdentificeerd met Ismaël.*

Het offer van Ismaël wordt – in de islam - elk jaar uitbundig gevierd bij het *Offerfeest* of het *Grote Feest*. De Koran vertelt: *toen Ibrahim zijn zoon ter ere van God met een mes wilde doden, sneed het mes niet. Vervolgens klonk de stem van God; Hij stuurde een engel naar de profeet Ibrahim. De engel zei dat een ram de plaats van de zoon mocht innemen.*

Misschien is het mogelijk in een gesprek tussen islam en christendom ook te spreken over deze thematiek: wie is de zoon die geofferd werd? En wiens lijden en sterven wordt hierdoor aangeduid? Het kan zijn dat juist door inzicht in dit verhaal de islam een stap kan zetten naar de mysteriën van Jezus Christus. Boeiend is in ieder geval dat het Offerfeest zo centraal staat in de islam, een feest is dat in wezen verwijst naar het latere offer van Jezus Christus!

8. De inwijding van Izaäk

Het offer van Izaäk wordt gezien als een inwijding. Zo vertelt een Joodse legende: *Toen het zwaard (van Abraham) op Izaäks hals kwam, vloog zijn ziel van hem weg. Toen de Heer echter zijn stem vanuit de sfeer van de Cherubim (= hoge engelen) liet weerklinken: 'Strek je hand niet uit naar de jongen', kwam de ziel in Izaäks lichaam terug. Abraham maakte hem los en zette hem rechtop. Toen merkte Izaäk dat het een opstaan uit de dood was.*

Er zijn ook andere legenden met soortgelijke beschrijvingen.

Ze maken duidelijk dat het offer van Izaäk in wezen een inwijding was, waarbij Izaäk door de inwijdingsdood heenging, vergelijkbaar met een BDE (bijna-dood-ervaring) nu. Zijn ziel werd losgemaakt van zijn lichaam en deed ervaringen op in de geestelijke wereld. Maar doordat het zilveren koord (dat ons lichaam en onze ziel met elkaar verbindt) intact bleef, kon zijn ziel even later weer in zijn lichaam terugkeren. Daarbij keerde hij terug als een wetende, als iemand die met eigen ogen de geestelijke wereld, de engelen en allerlei grootse waarheden had gezien.

Maar wat voor inwijding was het nu eigenlijk die Izaäk meemaakte? Een zonne-inwijding ofwel een inwijding in de mysteriën van Melchizedek, de raadselachtige hogepriester die op de berg Moria zijn verborgen heiligdom bezat, zoals in de Bijbel wordt verteld. Hij was een priester in de zonne-mysteriën. Drie jaar lang werd Izaäk zijn leerling en onderging daar, op de berg Moria, als leerling-ingewijde de grote zonne-inwijding. Zo werd hij een wetende die in een direct en bewust contact stond met de geestelijke wereld.

Het is wel bijzonder wat nu gaandeweg helder wordt: Abraham maakte de stap van groepswezen naar individu en van polytheïsme naar monotheïsme. Ook kreeg hij inzicht in het geheim van de Drie-eenheid. Anders gezegd: Abraham maakte de stap naar de geboden die de plaats innamen van de directe leiding door de groepsziel, en kreeg daarna uitzicht op het komende mysterie van de Christus. Maar zijn zoon Izaäk mocht, als leerling van Melchizedek, meteen al de volgende stap zetten die de mensheid pas eeuwen later zou zetten: die van de uiterlijke geboden naar het innerlijke weten en het geweten – een geschenk dat de Christus ons zou brengen. Over Izaäk horen we in de Bijbel niet zoveel, net zomin als in de traditie. Maar juist als er over bepaalde mensen in de Bijbel weinig wordt verteld, houdt dat meestal in dat hun leven is verbonden met grootse, esoterische of verborgen geheimen. Dat was bijvoorbeeld ook zo met Jozef van Arimathea, de grote ingewijde die in het lijdensverhaal van Jezus Christus

slechts terloops genoemd wordt. Het feit dat er zo weinig verteld wordt over Izaäk, onthult dus zijn verborgen grootheid - en wel het feit dat hij een zonne-ingewijde is.

Het ware offer van Izaäk was dat hij zijn leven lang moest zwijgen over zijn diepere inzichten en dat hij zijn volk niet mocht laten delen in de geheimen van de zonne-mysteriën.

Hij moest hen daarentegen begeleiden op de weg waarop ze als kinderen van Abraham de stap leerden zetten van groepswezen naar individu, en dus van leiding door de groepsziel naar de leiding door de wetten van Mozes. Ofwel: hij moest hen helpen om zich bewust worden van hun religie: een maanreligie.

Van Izaäk wordt verteld dat hij op oudere leeftijd blind werd: een zichtbaar teken van het ware offer dat hij bracht: om af te zien van de krachten van de zon die hem geschonken waren.

Emil Bock schrijft: *Zijn blind worden doet ons denken aan het lichamelijk worden van het daadwerkelijk afzien van de zon.*

Zijn offer wordt tot in zijn lichaam zichtbaar.

9. Nog eens: de verschillen tussen islam en christendom

1. De islam is een maanreligie, het christendom

een zonne-religie. Daarom kent het christendom een zonnekalender (de aarde draait in 365 dagen rond de zon) en de islam een maankalender: de maan draait in 29,5 dag rond de aarde. En $12 \text{ maal } 29,5 = 354$ dagen, is een maanjaar. Het maanjaar is dus 11 dagen korter dan het zonnejaar. Daarom verschuift de maand Ramadan voortdurend: soms valt het in de winter, soms in de zomer.

Bij een zonnereligie staat het innerlijke weten centraal (de mens vangt het goddelijke licht direct op in het eigen hart via zijn weten/geweten) en bij een maanreligie komt de goddelijke wijsheid via een omweg (profeten, imams, Koran) naar de mens, net zoals het zonnelicht via de maan 's nachts tot ons komt.

2. **Allah is de Verhevene of de Almachtige**, en niet zozeer de liefdevolle God. De term islam betekent overgave of onderwerping. Daarmee lijkt het beeld van Allah erg op het beeld van God in het Oude Testament. In het christendom ligt de nadruk daarentegen op de liefde van God: *God is liefde, alleen maar liefde*, schrijft Johannes.

3. **Het grootste verschil is de visie op Jezus Christus**. In de islam is hij een profeet. Toen Mohammed een hemelreis maakte, trof hij in de eerste hemel Adam aan, in de tweede hemel Isa (= Jezus) en in de zevende hemel Abraham. Dat beeld is veelzeggend.

Volgens de islam is Jezus Christus niet gestorven aan het kruis. In Soera 4:157 staat: *en omdat zij zeiden: "Wij hebben de Messias, Isa, de zoon van Marjam, Gods gezant gedood." Zij hebben hem niet gedood en niet gekruisigd.*

De zogenaamde bezwijmingstheorie (in de islam) zegt dat Jezus in coma was toen hij van het kruis genomen werd en dat hij daarna weer ontwaakte. Paulus zegt daarentegen: *Als Christus niet is opgewekt (en dus ook niet gestorven is) is onze prediking zonder inhoud.*

10. De geweldteksten

In het Oude Testament:

In het Oudtestamentische boek Exodus (31:14) staat een oproep van Jahweh, de God van Israël: *Gij zult de sabbat onderhouden, want deze is iets heiligs voor u; wie hem ontheiligt, zal zeker ter dood gebracht worden.*

In Leviticus 24:16 staat: *Wie de Naam des Heren lastert, zal zeker ter dood gebracht worden; ... zowel een vreemdeling, als een geboren Israëliet, zal, wanneer hij de Naam lastert, ter dood gebracht worden.*

In 2 Kronieken 15:13 staat: *... en ieder die de Here, de God van Israël, niet zou zoeken, moest ter dood gebracht worden, zowel klein als groot, zowel man als vrouw.*

In de Koran:

In Soera 2:7 wordt over de ongelovigen gezegd: *Allah heeft hun hart en oren verzegeld en over hun ogen is een sluier; hen wacht een zware straf.*

In Soera 2:191 lezen we over de tegenstanders van de islam en de islamieten: *En dood hen, waar gij hen ontmoet en drijft hen uit, vanwaar zij u hebben uitgedreven; want vervolging is erger dan doden. En bevecht hen niet bij de heilige Moskee, voordat zij u daarin bevechten. Maar indien zij u bevechten, bevecht hen dan – zo is de vergelding der ongelovigen.*

In Soera 5:33 staat: *Doch de vergelding van hen die Allah en zijn boodschapper bestrijden is dat zij ter dood gebracht worden of dat hun handen en voeten worden afgekapt van weerszijden of dat zij uit het land verbannen worden.*

Deze geweldteksten – die islam en jodendom gemeen hebben - hangen samen met het beeld van God of Allah: de mens moet Hem gehoorzamen en zich aan Hem onderwerpen.

De stap naar de vrijheid en de hogere liefde die Christus bracht, moet nog komen. In het Nieuwe Testament – dat ons over Jezus Christus vertelt - vinden we zulke geweldteksten dan ook niet; daar vinden we alleen maar verwijzingen naar geestelijke groei, naar de liefde van God voor ons en naar onze liefde voor Hem en voor elkaar.

11. Abraham en de Twin Towers

In Genesis wordt – bij het verhaal over de torenbouw van Babel - verteld: *Alle mensen op aarde spraken eenzelfde taal en gebruikten dezelfde woorden.... Ook zeiden ze: Welaan, laten wij ons een stad bouwen met een toren, waarvan de top tot in de hemel reikt ... opdat wij niet over de aarde verspreid raken.*

God hield dat echter niet voor een zinvol plan. Daarom zei Hij: *Laat Ons nederdalen en daar hun taal verwarren, zodat zij elkaars taal niet verstaan. Zo verstrooide de Here hen vandaar over de gehele aarde en zij staakten de bouw van de stad.*

In de Talmoed (Joodse traditie) wordt verteld dat Abraham

niet wilde meewerken aan de bouw van de toren. Ook wordt verteld dat God met 70 engelen neerdaalde om de taal te verwarren van hen die bouwden aan de toren. Daardoor ontstonden er 70 verschillende talen.

De achtergrond van deze beeldende verhalen is deze: de mens moest de weg gaan van groepsziel naar individu. Dat hield in dat de groepsziel in steeds kleinere groepen uiteen moest vallen, anders zou de mens nooit een individu kunnen worden. Dat was ook de reden waarom er zoveel talen moesten ontstaan.

Frans Lutters wijst op een paar bijzondere elementen:

- De val van de Twin Towers in 2001 vond plaats op de sterfdag van Abraham.
- De torenbouw van Babel vond plaats omstreeks 2000 v. Chr., de val van de Twin Towers in 2001 na Chr.
- Bij de torenbouw van Babel viel de ene taal uiteen in 70 talen. En bij de ineenstorting van de Twin Towers waren er ongeveer 70 nationaliteiten in het gebouw aanwezig.

Wat willen deze drie opvallende gegevens zeggen?

In 2000 v. Chr. moest de mens de weg gaan van groepsziel naar individu. In 2000 na Chr. is de ene mensheid inmiddels uiteengevallen in allemaal losse individuen die uiterst egoïstisch zijn geworden en de harte-verbinding met elkaar verloren lijken te hebben. Daarom moet de mens in deze tijd een nieuwe stap zetten in zijn ontwikkeling- en wel de stap naar een nieuwe verbinding met de ander, met behoud van de individuele verschillen. Dat kan de mens alleen als hij zich verbindt met de innerlijke kracht van het hoger Zelf, ofwel het geweten. Als je zo naar deze gegevens leert kijken, begin je te beseffen dat de ingestorte Twin Towers een nieuwe stap in onze ontwikkeling van ons vragen: de stap die ons vanuit ons ego leidt naar de sfeer van het hoger Zelf.

AANTEKENINGEN

STICHTING 'DE HERAUT'

AGENDA

Voor andere themadagen van Hans Stolp
(georganiseerd door stichting 'De Heraut')
zie

www.stichtingdeheraut.nl

Op deze website vindt u onder menu-item themadagen
ook de gepresenteerde afbeeldingen
en de digitale versie van dit boekje.

Voor Inlichtingen en opgave voor een themadag

Secretariaat Stichting De Heraut

Uitstroom 1, 5345 RX, Oss

Tel: 0412644856

Email: secretariaat@stichtingdeheraut.nl

De website van Hans Stolp is:

www.hansstolp.nl

Meer over het Esoterisch Christendom
kunt u vinden op de website

www.esoterischchristendom.nl